

YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2006/16566
Karar No. 2007/4784
Tarihi: 19.03.2007

İlgili Kanun / Madde
506 S.SSK/19,27,31
818 S.BK/41

- ***İŞ KAZASININ KURUMA BİLDİRİLİP İŞ KAZASI OLUP OLMADIĞININ BELİRLENMESİ***
- ***MALÜLİYET ORANLARI VE KUSUR DURUMU BELLİ OLMADAN OLAYDAN KISA SÜRE SONRA VERİLEN İBRANAMEYİ TÜMÜYLE GEÇERLİ SAYMANIN OLANAKLI OLMAMASI***
- ***KAZALIYA YAPILAN ÖDEMEYLE ÖDEMENİN YAPILDIĞI TARİHTEKİ VERİLERE GÖRE GERÇEK ZARARAIN KARŞILAŞTIRILMASI***
- ***GERÇEK ZARARLA ÖDEME ARASINDA AÇIK ORANSIZLIK BULUNMASI HALİNDE İBRANAMEYİ KİSMİ İFAYI İÇEREN MAKBUZ OLARAK KABUL ETMEK***

ÖZETİ:

Somut olayda iş kazası olduğu iddia olunan olayın Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilip bildirilmediği anlaşılamamaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için özellikle zararlandırıcı olayın iş kazası niteliğinde olup olmadığının tesbiti ön sonuçdur.

Yapılacak iş öncelikle SSK.'ndan iş kazası ile ilgili bir tahkikat yapıp yapılmadığını sormak, yapılmamış ise davacıya iş kazasını SSK.'na ihbarda bulunmak giderek SSK.'nu ve hak alanını ilgilendirdiği için işvereni hasım göstermek suretiyle tesbit davası açmak için önel vermek, tesbit davasını bu dava için bekletici mesele yaparak çıkacak sonuca göre bir karar verilmesinde yasal zorunluluk olduğu açıktır. Oysa, mahkemece açıklanan doğrultuda inceleme ve araştırma yapılmadığı ortadadır

Maluliyet durumu ve kusur oranları konusunda kesin fikir sahibi olması mümkün olmayan işçinin olaydan çok kısa süre sonra verdiği genel ve soyut açıklamayı içerdiği kuşkusuz olan ibranameyi tümünden geçerli saymak, iş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Mevzuatının temel prensibi olan "işçinin korunması temel ilkesi" ne de uygun düşmeyecektir. Konuyla ilgili doğrudan amir bir hüküm bulunmaması nedeniyle ibranın doğruluk ve güven kuralına aykırı olmaması gerektiği gerçeğine sıkıca sarılarak sorun çözümlenmelidir. Kural olarak tazminat alacaklısına yapılmış ödemenin bu miktar ile sınırlı olmak üzere bağlayıcılığı asıldır. Gerçek anlamda ödemedi söz edebilmek için tanzim edilecek miktar ile buna karşılık alınan meblağ arasında açık oransızlığın bulunmaması koşuldur. Ödemenin yapıldığı tarihteki verilerle hesaplanan tazminat ile ödenen miktar arasında açık oransızlığın bulunduğu durumlarda, yapılan ödeme makbuz niteliğinde kabul edilebilir davalı tarafından yapılan ödemenin bir miktarının manevi zarara karşılık yapıldığı ibranamenin içeriğinden anlaşılmasına göre, hukuka aykırı bir eylem yüzünden çekilen elem ve üzüntüler o tarihte duyulan ve

duyulması gereken bir hal olduğundan üzüntü ve acıyı zamana yaymak suretiyle manevi tazminatın bölünmesi, yeniden dava konusu yapılarak miktarının artırılması olanağı bulunmadığından ve bir defa da istenilmesi gerektiğinden davacı manevi zararını aldığından manevi tazminat isteminin şimdiki gibi reddine karar vermektir

Davacı, is kazası sonucu maluliyetinden doğan maddi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin reddine karar vermiştir.

Hükmün, davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlatıldıktan ve Tetkik Hakimi Mehmet Çekiç tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava, davacı işçinin iş kazası sonucu sürekli iş göremez duruma geldiği iddiasına dayalı maddi ve manevi zararlarının tazmini istemine ilişkindir.

Mahkemece istemin reddine karar verilmiştir.

Dosyadaki belgelerden davacının davalıya ait işyerinde 10.07.2003 tarihinde freze makinasında çalışırken sol elini makinaya kaptırarak parmaklarının kesildiği, 11.07.2003 tarihinde noterde düzenlenen "İbraname ve feragatname" başlıklı belgede maddi ve manevi zararına karşılık 10.000 YTL. para alarak sulh olduğunu, işvereni ibra ettiğini, dava açmaktan feragat ettiğini beyan ettiği anlaşılmaktadır.

506 sayılı Yasa'nın 27. ve müteakip maddelerinde işverenin iş kazasını en geç iki gün içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmekle yükümlü olduğu, haber verme kağıdındaki bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında gerekirse Kurumca soruşturma yapılabileceği ve varılan sonucun en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirileceği, ilgililerce yetkili mahkemeye başvurularak kurum kararma itiraz olunabileceği, itiraz halinde Kurum kararının ancak mahkeme kararının kesinleşmesiyle kesin hale geleceği bildirilmiştir. Öte yandan Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından karşılanmayan zararın ödetilmesine ilişkin davalarda (tazminat davaları) öncelikle haksız zenginleşmeyi ve mükerrer ödemeyi önlemek için Kurum tarafından sigortalıya bağlanan gelirin peşin sermaye değerinin tazminattan düşülmesi gerektiği Yargıtay'ın oturmuş ve yerleşmiş görüşlerindedir. Diğer yandan, sigortalıya bağlanacak gelir ve hükmedilecek tazminatın miktarını doğrudan etkilemesi nedeniyle, işçide oluşan meslekte güç kayıp oranının hiçbir kuşku ve duraksamaya yer vermeksizin kesin olarak saptanması gerekir. 506 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde geçici iş göremezlik hali sonunda Kuruma ait veya Kurumun sevk edeceği sağlık tesisleri sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen arızalarına göre iş kazası sonucu meslekte kazanma gücünün en az %10 azalmış bulunduğu Kurumca tesbit edilen sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanacağı, 31. maddesinde Kurumun, sigortalıya bağlanacak gelirleri yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde tesbit ederek ilgililere yazı ile bildireceği, ilgililerin bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıktan sonra bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilecekleri, itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle Kurum kararının kesinleşmiş olacağı, 109. maddesinde de sigortalıların iş görmezlik hallerinin tesbitinde, Kurum Sağlık tesisleri sağlık kurullarınca verilecek raporlar da belirtilen hastalık ve arızaların esas tutulacağı, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilmesi halinde durumun Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karar bağlanacağı bildirilmiştir

Somut olayda is kazası olduğu iddia olunan olayın Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilip bildirilmediği anlaşılamamaktadır. Uyuşmazlığın çözümü için özellikle zararlandırıcı olayın iş kazası niteliğinde olup olmadığının tesbiti ön sonuçdur.

Yapılacak iş öncelikle SSK.'ndan iş kazası ile ilgili bir tahkikat yapıp yapılanmadığını sormak, yapılmamış ise davacıya iş kazasını SSK.'na ihbarda bulunmak giderek SSK.'nu ve hak alanını ilgilendirdiği için işvereni hasım göstermek suretiyle tesbit davası açmak için önel vermek, tesbit davasını bu dava için bekletici mesele yaparak çıkacak sonuca göre bir karar verilmesinde yasal zorunluluk olduğu açıktır. Oysa, mahkemece açıklanan doğrultuda inceleme ve araştırma yapılmadığı ortadadır. Maluliyet durumu ve kusur oranları konusunda kesin fikir sahibi olması mümkün olmayan işçinin olaydan çok kısa süre sonra verdiği genel ve soyut açıklamayı içerdiği kuşkusuz olan ibranameyi tümünden geçerli

saymak, iş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Mevzuatının temel prensibi olan "işçinin korunması temel ilkesi" ne de uygun düşmeyecektir. Konuyla ilgili doğrudan amir bir hüküm bulunmaması nedeniyle ibranın doğruluk ve güven kuralına aykırı olmaması gerektiği gerçeğine sıkıca sarılarak sorun çözümlenmelidir. Kural olarak tazminat alacaklısına yapılmış ödemenin bu miktar ile sınırlı olmak üzere bağlayıcılığı asıldır. Gerçek anlamda ödemedi söz edebilmek için tanzim edilecek miktar ile buna karşılık alınan meblağ arasında açık oransızlığın bulunmaması koşuldur. Ödemenin yapıldığı tarihteki verilerle hesaplanan tazminat ile ödenen miktar arasında açık oransızlığın bulunduğu durumlarda, yapılan ödeme makbuz niteliğinde kabul edilebilir.

Olayın iş kazası olduğu olgusunun ve sürekli iş göremezlik oranının yukarıda açıklanan şekilde kesin olarak belirlenmesinden sonra kusur incelemesi yaptırılarak kusurun aidiyet ve oranını belirlemek, davacıya ödenen 10.000 YTL. paranın maddi ve manevi tazminat türüne aidiyetine ilişkin miktarı davacıya açıklattırarak suretiyle açıklığa kavuşturulduktan sonra, ödemenin yapıldığı tarihteki veriler esas alınarak gerçek zarar bilirkişiye hesaplatılmak, böylece tazmin edilecek miktar ile buna karşılık alınan meblağ arasında açık oransızlığın bulunup bulunmadığını denetlemek, açık oransızlığın bulunması durumunda maddi tazminata ilişkin ödemeyi "kısmi ifayı içeren makbuz" niteliğinde kabul etmek ve yapılan ödemenin ödeme tarihindeki gerçek zarar hangi oranda karşıladığını saptamak, son verilere göre hesaplanan tazminat miktarından yasal indirimler yapılmak suretiyle belirlenecek gerçek zarardan davalı tarafın ödeme yapılan tarihe göre zararın karşılandığı oranda indirim yapmak, daha sonra kalan miktara hükmetmek gerekir. Açık oransızlığın bulunmadığının tesbiti halinde ise davacının maddi tazminat talebinin tümünden reddine karar vermek gerekir.

Manevi tazminat istemine gelince, davalı tarafından yapılan ödemenin bir miktarının manevi zarara karşılık yapıldığı ibranamenin içeriğinden anlaşılmasına göre, hukuka aykırı bir eylem yüzünden çekilen elem ve üzüntüler o tarihte duyulan ve duyulması gereken bir hal olduğundan üzüntü ve acıyı zamana yaymak suretiyle manevi tazminatın bölünmesi, yeniden dava konusu yapılarak miktarının artırılması olanağı bulunmadığından ve bir defa da istenilmesi gerektiğinden davacı manevi zararını aldığından manevi tazminat isteminin şimdiki gibi reddine karar vermektir. Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 19.03.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.